

ΛΙΜΝΗ ΚΕΡΚΙΝΗ: ΤΟ “ΒΑΣΙΛΕΙΟ” ΤΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ (της Λίνας Καπετάνιου)

✘ *Ο μακρύς δρόμος για την Κερκίνη οδηγεί σε έναν άνθρωπο που στέκεται ακριβώς πριν από τη στροφή για τη λίμνη και τα χωριά κάτω από το βουνό Μπέλες. Είναι ο κλειδοκράτορας που θα σου δώσει τα κλειδιά για το βασίλειο της σιωπής.*

Η λάμπα έχει καεί. Η θερμοκρασία είναι χειμώνα καλοκαίρι στους 11 βαθμούς. Με το κοντομάνικο και με τη βοήθεια ενός μικρού φακού προσπαθώ να βρω το δρόμο μου στους δαιδαλώδεις διαδρόμους. Πατώντας σε λιμνούλες από νερά, ακουμπώντας τους γεμάτους υγρασία τοίχους, ακούω το φαντάρο να διηγείται τις ιστορίες: “η οχυρωματική γραμμή του Μεταξά είχε σχεδιαστεί να φτάνει μέχρι τη Δράμα.

Το βουνό Μπέλες, φυσικό σύνορο μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας είναι όλο σκαμμένο. Υπόγειες κατακόμβες θα συνέδεεαν και τα 21 φυλάκια, δημιουργώντας ανάχωμα ενάντια στους Βούλγαρους. Τα έργα δεν ολοκληρώθηκαν. Τα πρόλαβε ο **Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος**. Η υπόγεια πολιτεία εδώ ήταν πλήρως οργανωμένη: με κοιτώνες, μαγειρεία, σκοπιές και τουαλέτες. Στις 6 και 7 Απριλίου 1941, 350 άνθρωποι έζησαν εδώ για 2 εικοσιτετράωρα. Τόσο κράτησαν απέναντι στους πάνοπλους Γερμανούς. Τις τελευταίες ώρες, οι Γερμανοί άρχισαν να πετάνε αέρια μέσα στις στοές και ανάγκασαν τους Έλληνες να βγουν στην επιφάνεια της γης.”

✘

Διακόσια πενήντα μέτρα από τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, μερικά χιλιόμετρα από τη λίμνη Κερκίνη και λίγα περισσότερα από την πόλη των Σερρών, μαθαίνω την ιστορία του οχυρού **Ιστιμπεη**. Όλο το βουνό και η πεδιάδα των Σερρών που απλώνεται μπροστά του,

ήταν πλήρως στρατικοποιημένο μέχρι και την περίοδο της δικτατορίας. Γερμανοί και αργότερα κομμουνιστές ήταν οι εχθροί. Σήμερα τα περισσότερα στρατόπεδα και φυλάκια έχουν κλείσει και αποτελούν πλέον μνημεία. Όπως αυτό στο απέναντι βουνό, το οχυρό **Ρούπελ**. Αυτό κράτησε 4 μέρες αντίσταση στους Γερμανούς κατακτητές. Αεροπλάνα, τανκς, πολυβολεία, κανόνια και καραμπίνες γέμιζαν την περιοχή. Σήμερα δεν μπορείς καν να διανοηθείς ότι εδώ, στο βασίλειο της σιωπής, στο ησυχαστήριο των πουλιών, στην περιοχή από τα πυκνά δάση του Μπέλες μέχρι και τη νουφαροστρωμένη επιφάνεια της λίμνης Κερκίνης, ακούγονταν κάποτε κανονιές και ποδοβολήτα τάραζαν τη μακάρια ζωή της φύσης.

Η ιστορία του στρατού όμως είναι η λιγότερο γνωστή σε αυτήν την περιοχή. Το κέντρο της προσοχής σήμερα είναι η **λίμνη**. Μπορεί να δημιουργήθηκε το **1932** με την κατασκευή φράγματος στον ποταμό Στρυμόνα για να ποτίζει τις ατέλειωτες καλλιέργειες του κάμπου των Σερρών, τώρα όμως είναι ένας συναρπαστικός μικρόκοσμος. Μόνιμοι κάτοικοί του τα βουβάλια, οι αγελάδες, τα άλογα, οι γουλιανοί και τα γριβάδια και βέβαια οι ψαράδες με τις πλάβες τους, τις μακρόστενες βάρκες τους. Η περιοχή κατέχει πολλά **ρεκόρ**: έχει το μεγαλύτερο πληθυσμό βουβαλιών στην Ελλάδα, έχει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση από νούφαρα, είναι η μοναδική κατοικία του αργυροπελεκάνου και της λαγγόνας και την επισκέπτονται πάνω από 300 είδη πουλιών.

Αριθμοί που δε λένε τίποτα για το μεγαλείο της φύσης που ξεδιπλώνεται ομαλά και διακριτικά σε τούτο εδώ το μέρος. Στην άκρη του κάμπου των Σερρών, δίπλα σε πολύχρωμα λιβάδια και χωράφια και κάτω από το επιβλητικό Μπέλες, η λίμνη απλώνεται σε μεγάλη έκταση. Και κανένας αριθμός δεν μπορεί να περιγράψει την ομορφιά των εικόνων. Μέχρι και ο Αγγελόπουλος προσπάθησε να την σκιαγραφήσει, στήνοντας στις όχθες της λίμνης ένα ολόκληρο χωριό – σκηνικό για την ταινία του **“Το Λιβάδι που**

δακρύζει”.

Τα λιβάδια εδώ όμως δε δακρύζουν. Ίσα ίσα σε προετοιμάζουν για να νιώσεις περίεργα και σπάνια συναισθήματα: την αγαλλίαση που μπορεί να σου προσφέρει ένα τοπίο, τον ενθουσιασμό για ένα ζώο που δεν έχεις ξαναδεί, την περιέργεια για ένα πουλί που πετάει δίπλα σου, την ενόχληση από τον τυχαίο θόρυβο που σπάει την ομερτά της ησυχίας στις όχθες της λίμνης. Συναισθήματα ρομαντικά, βουκολικά και αναγεννησιακά. Πολύ μακριά δηλαδή από τα συνηθισμένα ενός κατοίκου της πόλης αλλά και του ντόπιου. Ο κάτοικος της πόλης δεν έχει τα ερεθίσματα και ο ντόπιος δεν τα βλέπει ως ερεθίσματα γιατί μεγάλωσε με αυτά. Για τον επισκέπτη όμως, ο **καμβάς της φύσης στη λίμνη** και γύρω από αυτήν αποτελεί αποκάλυψη. Και ο ήλιος συμβάλλει και αυτός στο να μεταβάλλεται ο καμβάς κάθε λεπτό με το κρυφό που παίζει με τα σύννεφα.

Εκεί που ο ήλιος δεν έχει σχεδόν καμιά δικαιοδοσία είναι στο πυκνό δάσος στο Μπέλες. Το όμορφο βουνό είναι ο αδιαμφισβήτητος βιγλάτορας, φρουρός και προστάτης του κάμπου, της λίμνης και των χωριών που χτίστηκαν στους πρόποδες του. Ήδη από το τέλος του χωριού Άνω Πορόια βλέπεις τη φύση να οργιάζει και τα νερά από τις πηγές να τρέχουν. Το τοπίο αποκτά μια μυθική, παραδεισένια διάσταση, αφού πρέπει να βυθίσεις τα πόδια σου μέχρι τον αστράγαλο για να περπατήσεις πάνω στα πεσμένα φύλλα από τα πλατάνια και πιο πάνω από τις οξιές. Αλλά το δάσος είναι βατό και φιλόξενο. Σε 5-7 ώρες μπορείς να φτάσεις στην κορυφή του βουνού και ίσως και να ανακαλύψεις τα θαμμένα κανόνια, τα κρυφά πολυβολεία και τη σήραγγα λίγο πιο κάτω από την κορυφογραμμή, οι δύο άκρες της οποίας προσφέρουν θέα στις δύο σύνορες χώρες.

Πίσω στην πλατεία του χωριού, στα Άνω Πορόια βλέπω Ελβετούς, Άγγλους και Γάλλους που έρχονται εδώ για bird watching. Άγγλοι είναι και η διπλανή παρέα που ρωτάνε με αγωνία τους ντόπιους για τις πεταλούδες. Αυτός είναι ο λόγος που ήρθαν μέχρι την Κερκίνη: για να παρατηρήσουν πεταλούδες. Οι ντόπιοι απορημένοι

τους κοιτάνε και αδυνατούν να τους δώσουν περισσότερα στοιχεία.

Τα χωριά της λίμνης γεμίζουν από κόσμο, ειδικά τα Σαββατοκύριακα. Στις τέσσερις άκρες της, βόρειοδυτικά το ομώνυμο χωριό, βορειοανατολικά το **Μανδράκι και η Βυρώνεια**, νότια ο **Λιθότοπος** και ανατολικά τα **Χρυσοχώρα** βρίσκονται οι κύριες προσβάσεις στη λίμνη. Βουβάλι μαγειρέμενο με διάφορους τρόπους, γριβάδι και γουλιανοί (ποταμίσια ψάρια), καζάν ντιπί με βουβαλίσιο γάλα και βαρκάδες στη λίμνη προσφέρονται εν αφθονία. Ο παραλίμνιος δρόμος από το χωριό Κερκίνη μέχρι τον Λιθότοπο αποτελεί σεμινάριο για τη φυτική και ζωική παραγωγή: κουκουβάγιες και αλεπούδες, πουλιά, θηλαστικά και κάθε είδους φυτά ξεπροβάλλουν έπειτα από κάθε στροφή του δρόμου. Και είναι πράγματι εκπληκτικό πως τόσα ζώα, τόση φυσική ζωή υπάρχει και συνεχίζει να υπάρχει τόσο κοντά στον ανθρώπινο πολιτισμό – από πολλές απόψεις καταστροφικό για οτιδήποτε φυσικό.

Η λίμνη δεν είναι απομονωμένη ούτε πρόκειται για δύσβατα τοπία. Αλλά εδώ τα χωριά δεν είναι τουριστικά. Και οι άνθρωποι δεν ασχολούνται τόσο με τον τουρισμό. Μόνο τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκαν μαζικές υποδομές και τουριστική αξιοποίηση της περιοχής. Οι κάτοικοι, οι περισσότεροι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία και τον Πόντο, ασχολούνται με τη **γη και τα ζώα**. Και οι περισσότεροι που ασχολούνται με τον τουρισμό, το κάνουν με σεβασμό στη λίμνη, τη χλωρίδα και την πανίδα της.

Τίποτα λοιπόν δεν μπορεί να ταραξεί τα αγγελοπουλικά τοπία. Τα λιβάδια παραμένουν λιβάδια, τα βουβάλια κόβουν βόλτες κάτω από τη γέφυρα του Στρυμόνα, οι αργυροπελεκάνοι βρίσκουν καταφύγιο στον προστατευόμενο υδροβιότοπο της λίμνης. Και οι επισκέπτες, γύρνανε γύρω γύρω από αυτόν τον θαυμαστό πίνακα, μένοντας άφωνοι σε κάθε μικρή λεπτομέρεια που ανακαλύπτουν, σε κάθε καινούρια οπτική γωνία που διαπιστώνουν. Η ευαισθησία του ρομαντικού, η αφέλεια του βουκολικού και η ελπίδα της αναγέννησης κατοικούν ακόμα εδώ: στο βασίλειο της σιωπής και των πουλιών.

10 πράγματα που πρέπει να κάνετε γύρω από τη λίμνη Κερκίνη:

1. Να πιείτε καφέ απέναντι από την κεντρική πλατεία των Άνω Ποροίων στο La Topila (23270 51111). Καλοφτιαγμένος freddo και μοντέρνα διακόσμηση

2. Να οργώσετε τα χωράφια και τα λιβάδια δίπλα στη λίμνη πάνω σε ένα άλογο. Οι βόλτε ξεκινάνε από τις όχθες δίπλα στο ομώνυμο χωριό. Για πληροφορίες: Ιχνηλάτης (Κερκίνη, 23270 41000, www.ixnilatis.com.gr)

3. Δέκα γυναίκες του χωριού εδώ και 11 χρόνια συνεργάζονται αρμονικά για να προωθήσουν τα προϊόντα του τόπου τους: μαζεύουν χόρτα, βότανα και φρούτα, ανοίγουν φύλλο για πίτες, φτιάχνουν ζυμαρικά. Αυτά και πολλά ακόμα θα βρείτε στο Συνεταιρισμό Γυναικών Ποροίων (Άνω Ποροία, 23270 51550). Ανοιχτά από τις 9 το πρωί ως τις 9 το βράδυ και για καφέ.

4. Να κάνετε βαρκάδα στη λίμνη της Κερκίνης με τον Καπετάν Βασίλη. Ξέρει τη λίμνη καλύτερα από τον καθένα και η 1 ώρα που διαρκεί η βόλτα θα σας μείνει αξέχαστη. Για πληροφορίες Βασίλης Τσεμπέλης (Κερκίνη, 6945 465619)

5. Να μείνετε σε ένα από τα οχτώ δίκλινα δωμάτια του ξενώνα Λιμναίο στο χωριό Χρυσοχώραφα. Σπιτικά γλυκά από την κυρία Αναστασία, ξύλα για το τζάκι και ζεστή φιλοξενία. (23250 51581, www.limneokerkini.gr , Από Ευρώ 50 το δίκλινο)

6. Να φτάσετε μέχρι τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα, το συνοριακό σταθμό του Προμαχώνα και το χωριό Άγκιστρο για να μπείτε στα θεραπευτικά νερά που έρχονται από το βουνό σε θερμοκρασία 41 βαθμών. Μυστηριακή ατμόσφαιρα, υδρατμοί και παλιά πέτρινα χαμάμ. Ιδανικά να πάτε αργά το βράδυ και να κάνει κρύο. Τηλ. 23230 41420, Ευρώ 5 το άτομο

7. Να εξερευνήσετε την φύση με τον έμπειρο Γιάννη από τον Οικοπεριηγητή. Διαδρομές στο βουνό με 4x4, ορειβασία,

πεζοπορίες, στη λίμνη με βάρκα και κανό, mountain bike, πικ νικ και περιβαλλοντική εκπαίδευση για μικρούς και μεγάλους.
Τηλ. 23270 41450

8. Να ανεβείτε μέχρι το Οχυρό Ιστίμπεη σε υψόμετρο 1339 μέτρων και σε απόσταση 250 μέτρων από τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Στο οχυρό δόθηκε μάχη το 1941 εναντίον των Γερμανών και οι υπόγειες κατακόμβες του ήταν το καταφύγιο των στρατιωτών.

9. Να δείτε το παραμυθένιο χωριό της Παλιάς Καστανούσας. Πνιγμένο στα δέντρα, με χιλιάδες κίτρινα φύλλα να δημιουργούν στρώμα, το εγκαταλελειμένο χωριό φιλοξενεί και λαογραφικό μουσείο στο παλιό δημοτικό σχολείο που ανακαινίστηκε με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Καστανούσας. Στις 24 Οκτώβρη θα γίνει και η Γιορτή Καστάνου.

10. Να δείτε το χωριό Βυρώνεια και ειδικά τη γέφυρα έξω από αυτό που περνάει πάνω από τον ποταμό Στρυμόνα. Η στενή γέφυρα που είναι μόνο για ένα αυτοκίνητο και τα μέρη γύρω της είναι ιδανικά σημεία για να δείτε βουβάλια, να κάνετε βόλτες στο ανάχωμα κατά μήκος του ποταμού και να κάνετε πικ νικ.

Καλό ταξίδι!

Κείμενο: Λίνα Καπετάνιου

Πηγή/φωτό/πληροφορίες για διαμονή και φαγητό: Κουτί της Πανδώρας, koutipandoras.gr